

XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi

XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi 7-11 Eylül tarihleri arasında İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsünde gerçekleştirilmiştir. Kongre 'Toplumsal Barış: Dün, Bugün, Yarın' tema başlığıyla, bireysel barışın sağlanmasında birey ve toplumun içiçeliği ve birbirini gerektiren süreçler olduğu temel felsefesinden hareket edilerek düzenlenmiştir. Kongre katılım profiline baktığımızda, alanında sadece ülkemizde değil uluslar arası düzeyde çalışmalarını adından söz ettirmiş çok sayıda yerli ve yabancı akademisyene ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Ayrıca kongre farklı alanlarda yetişmekte olan çok sayıda araştırmacı ve öğrenciye öncelik verilmesi açısından önemlidir. Kongrenin diğer önemli bir özelliği, katılımcıların sadece psikoloji alanlarında çalışanlarla sınırlı tutulmaması, bunun yanı sıra felsefe, sosyoloji, sanat, edebiyat, ilahiyat alanından bir çok katılımcı ile de zenginleştirilmesidir. Kongre açılış programının ardından, konferanslar, sözel bildiriler, özel oturumlar, poster sunumları, özel etkinlik programları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca kongre boyunca kahvaltı, öğle ve akşam yemekleri ve kokteyl programları ile alanında yetkin akademisyenler tarafından karşılıklı bilgi alışverişine dayalı kısa süreli sohbet programları düzenlenmiştir.

Kongrenin ilk iki günü, 7-8 Eylül tarihlerinde, kongre öncesi çalışma grupları düzenlenmiştir. Bu çalışma gruplarının temaları ve eğitimi verenler şu şekildedir; *'Adli Psikolojide Görüşme Teknikleri'*- Gökhan Oral, *Aile Terapisine Stratejik Yaklaşım*- Emre Konuk/Hakan Yüksel/İbrahim Eke, *Şizofreni Rehabilitasyonunda Ruhsal ve Toplumsal Beceri Eğitimi*- Gülten Teber/Mustafa Yıldız, *Resimde Tedavi*- Hatice Demirbaş/Canan Gürsel, *rize müdahale*- Hakan Yüksel/İbrahim Eke/Yeşim Özlale, *Sonun Çözme Terapisi*- Mehmet Keskin/Hadiye Kaynak/Kamil Ertekin/Fatih Bilal, *Kişisel ve Profesyonel İlişki Tarzlarının Gestalt Yaklaşımı ile Keşfi*- Hanna Nita Scherler/Lester P. Wyman, *Klinik Psikoloji'de Etik İkililerle Başa Çıkma Yöntemleri*- Yeşim Korkut/Serra Müderrisoğlu / Melis Tanık, *Çözüm Odaklı Kısa Terapi Teknikleri ve Uygulamaları*- Özlem Özen, *Terapi Görüşmesinin Öznel Anatomisi*- Güler Okman Fişek, *Sanat Terapisi*- Nevin Eracar, *Öz Kaynaklarını Keşfeden Terapist Ben-* Gila Şeritçioğlu/Vivi Benreytan, *Beden ve Benlik*-Yeşim Türköz, *Zihnin Etkili Kullanımı*- Yeşim Türköz, *Sosyal Bilimlerde Niteliksel Araştırmalar*- İnci User/Esra subütün, *İnsan Kaynakları Uygulamalarında*

Yetkinlik Tasarımı- Nihal Mamatoğlu. Çalışma grupları; üç, altı ve dokuz saat süreli eğitimler olup eğitim sonucunda katılımcıya sertifika verilmiştir.

Kongre çerçevesinde üç ayrı konferans yabancı akademisyenler tarafından sunulmuştur. 9 Eylül Perşembe günü 'City University of New York, ABD'den Kay Deaux tarafından "*The Immigrant Experience: Negotiating Identity in Cultural Contexts*" konulu konferansta; göç kavramının çok boyutluluğu üzerinde durulmuş, demografik incelemelerin göçün psikolojik süreçler içerisindeki yeri ve önemine değinilmediğine dikkati çekilmiştir. Araştırmacı sunumunda göç olgusuna sosyo - psikolojik açıdan bakarak göç edenlerin kimliklerini tarihsel ve kültürel süreçler içerisinde nasıl tanımladıklarını yapmış olduğu alan araştırmasının verilerine dayanarak sunmuştur.

'Berger Institute for Work, Family and Children Professor of Psychology, Claremont McKenna College', ABD'den Diane F. Halpern tarafından '*Work and Family Stress and Health*' başlıklı konferansta ise çalışan aileler için zamanın önemine değinilerek, çalışan ailelerde yoğun iş temposunun, stresi yaratarak psikolojik ve bedensel sağlığı etkilediği belirtilmiştir. Araştırmacı önerdiği 'esnek zamanlı çalışma/time flexible work' programının, daha az stresli ve sağlık problemleri yaşamayan bireylerin oluşmasına katkıda bulunduğuna yönelik uygulamalı araştırmasını sunmuştur.

'University of Sussex', İngiltere'den Peter B. Smith tarafından '*Why Should Psychologists Take Account of Culture?*' konulu konferansta ise araştırmacı, psikologların birey ve bireyler topluluğunu incelediklerini bunun yanı sıra kültürler arası psikologların ise bireylerin algılarındaki farklılıklara odaklandıklarını fakat bu farklılıklara yönelik teorik altyapıyı sunma konusunda yetersiz kaldıklarına dikkati çekmiştir. Ayrıca Smith, bireysel davranışların anlaşılması konusunda kültürel temelli kuramlara dayanılarak değerlendirmeler yapıldığını fakat kültürel ve bireysel temelli çalışmaların birbirine karıştırıldığını belirtmiştir. Araştırmacı, kendi bakış açısının yani davranışların tanımlanması konusunda daha geniş bir sosyal konteks içerisinde bireye odaklanmanın sağlıklı sonuçlar elde edilmesinin daha tutarlı bir yol olacağını vurgulamıştır.

Kongre boyunca belli aralıklarla yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından 9 ayrı özel oturum düzenlenmiştir. Özel oturumların konu başlıkları: Rhoda Unger/Women Studies Research Center-*The Feminist Legacy of Carolyn Wood Sherif*, Çiğdem Kağıtçıbaşı/Koç Üniversitesi Psikoloji Bölümü-*Gerçe Dönüp Baktığımızda Kırımsal ve Uygulamalı Katkılar*, Josie Teorongoni Keelan/Auckland University of Technology- *Traditional*

Proverbs and Stories, M. Hamit Fişek/Boğaziçi Üniversitesi-Beklenti Durumları Teorisi, Serdar Değirmencioğlu/Bilgi Üniversitesi-Deniz Üçgenindeki Gençler ve Psikoloji, Emre Özgen / Bilkent Üniversitesi-Algı İki Dünya Arasındaki Köprü, Ercan Alp/Boğaziçi Üniversitesi, 1-3 Yaş Arasındaki Çocuklarda İşlem Belleği Ölçümü, Fatma Torun Reid/AŞAM Psikolojik Danışmanlık-Konuşucu ve Gelişimsel Ruh Sağlığında Yetmişli Yıllardan Bugüne, Murat Peker/ Klinik Direktör Safe Horizon New York- Türkiye’de Trauma ve Toplumsal Barış’ dır. Kongre özel oturumları, karşılıklı ‘soru ve cevap’ tekniği tarzında gerçekleştirilerek bilgi alışverişi sağlanmıştır.

Kongre süresince 25 ayrı konuda ve her bir temel konu başlığı altında en az 4 veya 5 panel gerçekleştirilmiştir. Paneller, ‘Uygulamalı Psikoloji Alanındaki Çalışmaların Trafik ve Yol Güvenliği Kampanyalarını Arttırma Rolü, Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğunun Bilişsel Temelleri, Building Peace Challenges and Prospects, Güney Doğu Bölgesinde Kadın Olmak, Ergenlerde Madde Kullanımı: Özgürlük mü Kader mi?, Nöropsikolojik Yaklaşımın Sağlıklı İrsanın Bilişsel Süreçlerinde Kullanımı, Ergenlik Dönemi Sonuçları ve Çözüm Yaklaşımları, Türkiye’de Adli Psikoloji: Çalışma ve Uygulama Alanları, Din-Bugün-Yarın, Psikiyatolojilerde Bilgi İşleme Süreçleri, Erkek Kadın İntiharları: Danışma Merkezleri ve Psikologların Bakış Açısı, Deprem’in Psikolojik Ruh Etkilerine Yönelik Bir Ruh Sağlığı Yaklaşım Modeli, Türkiye’de Psikolojide Etik Alanında Ulaşılan Nokta, Endüstri ve Örgüt Psikolojisinde Yeni Araştırmalar I, Kadına Yönelik Şiddete Psikolojik, Psikiyatrik, Hukuki Yaklaşım ve Baş Etme, Psikoloji ve İdeoloji İlişkisi, Batı Dışındaki Psikolojinin Öznesi-Gündelik Bilgisi- Dil ve Düşüncesi, Endüstri ve Örgüt Psikolojisinde Yeni Araştırmalar II, Nöropsikiyatrik Bozuklukların Bilişsel Temelleri, Kadın Şiddet ve Etiketlenme, Psikoloji veya Psikolojiler, Çocuk ve Ergenlerde Olumlu Sosyal Davranışları Açıklayan Sosyal -duygusal ve Sosyal- Bilişsel Değişkenler, Endüstri ve Örgüt Psikolojisinde Yeni Araştırmalar III, Rahimden Toplumsal Alana Kadın, Uygulamalı Bilişsel Psikolojide Araştırmalar, Türkiye’de Rorschach Testi ve Farklı Klinik Alanlardaki Uygulamaları’ konu başlıkları ile sunulmuştur.

Kongre buyunca düzenlenen toplam 28 oturumda 135 sözel bildiri sunulmuştur. Farklı konu başlıkları altında düzenlenen oturumlarda ‘Din ve Psikolojisi’ konu başlığı ile bir oturum düzenlenmiştir. Bilim dünyasında giderek daha mikro düzeyde bilim dallarının gelişmesi, farklı disiplinler arasında bilgi alışverişini gerektirmektedir. Bu çerçevede bu oturumda sosyal psikolog, din psikoloğu ve sosyologların katılımı ile ‘Din ve Psikoloji’ oturumunun düzenlenmesi dikkate değerdir. Çukurova İlahiyat Fakültesinde Asum Yapıcı, ‘Dindarlık ile Önyargılı Olma Arasındaki İlişki Üzerine Bir

Değerlendirme: Çukurova Üniversitesi Örneği' başlıklı bildirisinde *din, dindarlık ve önyargı* kavramlarının tanımlarını yaparak; güdümlü dindarlarla dogmatik olan ve olmayan dindarları; ön yargı, sosyal mesafe ve hoşgörüsüzlük düzeyleri açısından yapmış olduğu araştırması ile ortaya koymuştur. Araştırmada, iç güdümlü dindarların dış güdümlü dindarlara oranla daha dogmatik daha hoşgörüsüz ve diğer dini guruplara yönelik sosyal mesafe düzeyleri açısından daha uzak olmaları beklenirken yapılan araştırma dış güdümlü dindarların dini araç olarak, iç güdümlü dindarlarsa dini amaç olarak algıladıkları gözlenmiştir. İstanbul Üniversitesinden İpek Aydın tarafından '*Günümüz Türkiye'sinde Dine Dair Gündelik Bilgi*' konu başlıklı bildiri sunulmuştur. Bu bildiri insanların zihninde din kavramının nasıl ifade edildiği, sosyal temsiller teorisinin teklif ettiği sosyal bilgi dönüşümü yapılan derinlemesine araştırma ile ortaya konulmuştur. Araştırma, sosyal temsil aracı olarak dinin insan zihninin dönüşümünü bize vermesi açısından dikkat çekicidir. Syracuse Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesinde Özkan Özgün ve Özhan Özgün tarafından '*Dinsel Tutumların ve Anne - babanın Psikolojik Kontrolü ile Katı Disiplin Tekniklerinin Aile Rol Algısına Etkisi*' başlıklı bildiri sunulmuştur. Bildiri, ebeveyleerin çocuklarını yetiştirirken kullandıkları psikolojik kontrol ve katı disiplin tekniklerinin sahip oldukları dinsel tutumların aile rol algısı üzerindeki etkisine yönelik bir araştırmadır. Araştırmaya göre dinsel tutumların aile rol algısı üzerinde belirgin düzeyde etkili olduğu, ılımlı dinsel tutumlara sahip olan bireylerin katı tutum sergileyen bireylere oranla aile rollerinde daha eşitlikçi oldukları ve kadın ve erkeklerin aile rol ve sorumluluklarına daha adil katılımını savundukları ortaya çıkmıştır. Oturumda son olarak Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden '*İnanç ve İnançsızlığın Psikolojisi*' konu başlıklı bildiri sunulmuştur. Bu bildiri, inancın davranışın oluşmasında bir ön aşama olduğu, dolayısıyla Tanrı inancının da bireyin duygu ve davranışları üzerindeki etkisinin; yaş, cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre Tanrı inancına sahip olan bireyler ve kendilerini Tanrıya inanmayanlar olarak tanımlayan bireylerle yapılmış derinlemesine görüşme sonuçlarını içermektedir. Araştırmaya göre Tanrı inancına sahip bireyler hayatı anlamlandırma konusunda daha kadercı bir yapıya sahipken bu inanca sahip olmayan bireylerin kendi bireysel sorumluluklarını ön plana çıkarma eğiliminde oldukları gözlenmiştir Ayrıca araştırma, inancın davranışa olan etkisinin eğitim, yaş ve cinsiyetin göre belirgin bir şekilde farklılaştığını ortaya koymuştur.

Yine kongre kapsamında 77 farklı konuyu içeren poster sunulmuştur. Bunlardan bazıları başlık olarak şu şekildedir: Öznur Özdoğan - *'Mabkumların Topluma Kazandırılma Sürecinde Manevi Değerlerin Rolü'*, Leman Pınar-Yüz yüze ve İnternet Ortamında Kültürün ve Cinsiyetin Arkadaşlık ve Kişiler arası Yakınlık Üzerine Etkisi, Özlem Hesapç-Özgüvenin İkona Edilebilirlik Üzerine Etkisi, Sevgi Kocaman/Sonia Amado-Dıygu Durumunun Gerçeği İzlenme Üzerindeki Etkisi, Sibel Arkonaç/Oya Paket/Sevim Cesur-Popüler Kültürde Psikolog Temsilleri.

Kongrenin özel etkinlikler bölümünde de 17 farklı konu başlığı altında bildiriler, filmler ve oturumlarda katılımcılara testler uygulanmıştır. Kongrenin kapanış ve değerlendirme toplantısının ardından isteyen katılımcılara İstanbul'un tarihi, sanatsal ve kültürel dokusuna ilişkin olarak tekne turu düzenlenmiştir.

Kongreler, farklı bilim çevrelerinin bir araya gelmesi ve bilgi dolaşımının sağlanması açısından son derece yararlıdır. XIII. Ulusal Psikoloji Kongresi de bu anlamda toplumsal barışın sağlanmasında bireye ve topluma ayna tutarak gerekli bilgi dolaşımını gerçekleştirip, öncelikle bireysel daha sonra toplumsal barışa katkıda bulunmuştur.

NURAN ERDOĞRUCA
e-mail:erdogru@divinity.ankara.edu.tr